tijdelijk te schorsen als oefenaar in de Gereformeerde kerken. De Classis verzoekt, dat de vacante kerken hiervan goede nota nemen.

Namens de Classis Dordrecht,
H. G. DE JONGE, *Scriba.*

Acta der Gen. Synode.

Ondergeteekenden, die in de jongste Generale Synode zitting hadden in het Moderamen en benoemd werden tot bezorging der *Acta*, kunnen bij dezen mededeelen, dat de *Acta* de vorige week gereed gekomen zijn, en dat aan elke kerk een exemplaar daarvan gezonden is. Indien een kerkeraad er geen mocht hebben ontvangen, hij hebbe de goedheid zich te wenden tot de uitgevende Firma D. Donner te Leiden. Naar het door de Synode van Middelburg bepaalde zullen de kosten door de gezamenlijke kerken worden gedragen, en dies omgeslagen naar den maatstaf, daarvoor vastgesteld en in de *Acta* zelve te vinden. Mededeelingen van het bedrag voor de gezamenlijke kerken van elke Provincie zal geschieden door den derden ondergeteekende.

W. J. DE HAAS,
H. HOEKSTRA.
JS. VAN DER LINDEN.
B. VAN SCHELVEN.

5 Februari 1897.

Buitenland.

Engeland. Eene lezing over Cromwell.

Het is ons eene oorzaak van vreugde, dat in Engeland de aandacht door een man als Dr. Horton gevestigd is op den persoon van Olivier Cromwell. Deze heeft een lezing gehouden over den man, wiens invloed eenmaal zoo groot was in Engeland en daarin verklaard, dat zij, die getracht hebben eene levensbeschrijving van Cromwell te geven, mannen geweest zijn, die niet in staat waren zijn godsdienstig temperament te verstaan. Carlyle kon niet gezegd worden te sympathiseeren met het standpunt dat Cromwell in de religie innam, en wel bewondert hij Engeland's protector, doch juist in dingen die minder bewonderenswaardig zijn.

De beste, korte levensbeschrijving die van Cromwell gegeven is, noemt Dr. Horton die van Frederic Harrison, een positivist, die, niettegenstaande zijn historischen zin, toch niet in staat was het leven en het werken van Cromwell te begrijpen. Dr. Horton zette voor zijn gehoor uiteen, opdat de persoon van de heldenfiguur van Cromwell beter zou worden begrepen: 1° welke de taak geweest is, die hij had te volbrengen, voordat de burgeroorlog van 1642 uitbrak; 2° dat de persoon van Cromwell berekend was voor zijne taak; 3° welke wegen hij bewandelde om zijn doel te bereiken, en 4° welke algemeene vooroordeelen er bestaan, die de waardeering van Cromwell onmogelijk maken.

Dr. Horton betoogde, dat het noodzakelijk was, dat de toekomst van Engeland in het midden der 17de eeuw absoluut eischte dat de troon van Engeland tot in het stof vernederd werd, en dat men den koning beroofde van zijn prerogatieven. Ook moest de kerk in die dagen vernederd worden, om haar te leeren, dat zij niet door kracht en geweld, maar door de prediking van de waarheid heerschen moet. Het was moeilijk die taak te volbrengen, maar toch heeft Cromwell haar volbracht. Wanneer hij niet was opgetreden, had men in Engeland toestanden gekregen, gelijk men die tegenwoordig nog in Rusland heeft. God verwekte in Cromwell een man, die opgewassen was tegen den overmachtigen Stuarts.

Voorts toonde Dr. Horton aan, hoe Cromwell zijn militaire opleiding verkreeg door den Bijbel en op zijne knieën. Hij vroeg niet naar de afkomst van hen die hem in den strijd volgden, maar alleen of zij godvreezende lieden waren, die den oorlog in den naam des Heeren wilden voeren.

Ook betoogde de spreker, dat er voornamelijk drie beschuldigingen tegen Cromwell worden ingebracht. Ten eerste zou hij den koning op het schavot hebben gebracht; ten tweede zou hij oorzaak zijn geweest van vreeselijke bloedstorting in Ierland, en ten derde zou hij een tyrannieke macht hebben uitgeoefend en het Parlement behandeld hebben gelijk eenmaal de Stuarts hadden gedaan.

Het is te hopen, dat deze voorlezing, voor een talrijk publiek te Londen gehouden, den weg moge banen tot meerdere waardeering van de groote persoonlijkheid van Engeland's protector.

Duitschland. Melanchton.

In Duitschland vierden de Lutherschen allerwege den vierhonderdjarigen geboortedag van Philippus Melanchthon. Aan geschriften, die de beteekenis van den man, die Luther in het werk der reformatie zoo krachtig ter zijde stond, aantoonen, ontbreekt het niet. Men beschrijft Melanchthon als den zwakkere, die, als de klimop den eik, Luther, niet missen kon. Luther kleefde, ofschoon zijn karakter zooveel van het zijne verschilde, Melanchthon aan met innige liefde. De ergste misslagen van Melanchthon beschouwde hij steeds als zwakheden, en altijd heeft Luther er zich zeer in verheugd, wanneer zijn vriend zijne zwakheid door een geloofsdaad weder herstelde.

Men doet echter verkeerd, wanneer men het karakter van Melanchthon beschouwt als een pendant van Luther. Maar er is geen pendant van Luther te vinden, althans niet in Duitschland. Het optreden van Luther was profetisch; evenwel had hij een groot aantal medearbeiders, waaronder zeker Melanchthon de grootste was. Deze laatste had niet hetzelfde weerstandsvermogen als waarover Luther beschikte, toen hij de wilde geestdrijverij wederstond, die te Wittenberg was losgebroken. Melanchthon had zich bijna door de valsche mystiek van een Thomas Münzer laten medesleepen, maar Luther wist de koe bij de horens te vatten en de schadelijke werking van de geestdrijvers te neutraliseeren. Toen Melanchthon op den rijksdag te Augsburg zonder Luther pal moest staan, kon hij niet doorzien, dat zijne tegenstanders van een anderen geest waren als hij, zoodat hij eene vereeniging met hen nog voor mogelijk hield, ja bereid was tot zulke concessiën, dat hem ten slotte geld als prijs voor zijn algeheelen overgang tot Rome aangeboden werd.

Maar dit nam niet weg, dat Luther Melanchthon hield voor een schier onmisbaar werktuig des Heeren; en toen hij hem te Weimar zag liggen in de armen des doods, met gebroken oogen en vervallen gelaat, riep hij in toorn ontstoken uit: »God beware! Hoe heeft nu de duivel dit werktuig geschonden"; en op het gebed van den reformator herstelde de stervende.

Wat Luther dan in zijn vriend waardeerde? Hij schreef eenmaal: »Ik ben er voor geboren, om met benden en duivels krijg te voeren en in het veld te liggen; daarom zijn mijne boeken zoo stormachtig en krijgslustig. Ik moet de stronken en stammen uitroeien, en ik ben de man, die baan moet breken. Maar Magister Philippus rijdt recht en stil voort, bouwt en plant, saait en begiet met lust, naardat God hem rijke gaven gegeven heeft.

Wat uit Luther's woord stroomde als uit den mond van een profeet, wist Melanchthon te systematiseeren en in zoodanigen vorm te gieten, dat het er bij het Duitsche volk inging.

Jammer — maar doch dit wordt in de jongste geschriften en artikelen over Melanchthon niet vermeld — dat Luther een tijd gehad heeft, waarin hij voor den geest van Melanchton uit den weg ging. In de eerste uitgave van de Augburgsche confessie wordt de waarheid, dat de Heere God bij het werk der zaligheid de eerste en de laatste is, gehandhaafd. In de tweede editie wordt het synergisme, de medewerking der menschen bij de Goddelijke genadewerking, uitgesproken.

Luther heeft dit laten passeeren. Doch op het laatst van zijn leven heeft hij daarover zijn leedwezen te kennen gegeven, en er bij gevoegd, dat hij wenschte, dat de Augustana na zijn dood weer zou worden gewijzigd. Bij zijn leven durfde hij die wijziging niet aan, omdat hij vreesde voor de ergernis.

WINCKEL.

Voor Kinderen.

TOCH NAAR ZEE.

V.

Een half jaar was weder voorbijgegaan, toen op zekeren morgen een man, wiens kleeding hem als scheepskapitein deed kennen, de herberg van Smith binnentrad, en vroeg dezen te spreken. De kastelein verscheen, en met een uitroep van verbazing staarde hij den binnengekomene aan. 't Was zijn oude kapitein, onder wien hij gevaren had.

»Je kent me dus nog" sprak de zeeman, zich nederzettend. »Nu, 't schijnt je naar den vleesche gegaan te zijn, man, je zit hier in goeden doen."

»Dat zou ik denken," antwoordde Smith, niet weinig gevleid door deze opmerking, »'t wil hier wezen kapitein."

»Ik heb ten minste al veel van je gehoord, maar ik wou me zelf eens overtuigen. 't Is al zooveel jaren geleden, dat je op mijn schip waart. En als iedereen wist, dat hij het zoo goed zou krijgen als jij, bleef er stellig geeneen matroos."

»Waarom passen ze niet beter op hun zaken" zei Smith, met al de hoovaardigheid van een man, die meent dat het zijn eigen kracht is die hem groot maakt.

»Zeg liever op hun zakken", hernam de schipper," maar dat is tot daaraan toe. Ik kom je iets vragen: je hebt een zoon niet waar?"

»Ja, kapitein."

»'t Moet een flinke jongen wezen; is dat zoo?"

»Hij is ten minste flink uit de kluiten gegroeid, en weet zijn weetje wel. Al de zeelui hielden van hem, toen hij hier was."

»Is hij hier dan niet meer? Waar heb je hem gelaten?"

»Wel, kapitein, om u de waarheid te zeggen, zag ik hem liever geen zeeman worden; ik zit er niet kwaad bij en hij kan mij mettertijd opvolgen. En op zee, nu ja, 't kan meeloopen, maar hij heeft hier zijn bestaan voor 't nemen. 'k Heb hem maar bij een tuinman besteed."

»En hoe denkt hij daar zelf over?"

»Ja, ziet u, de jongen is tegen zichzelf. Hij wil toch met alle geweld naar zee, maar ik zou wel een dwaas zijn, als ik hem dat niet belette."

»In geenen deele" sprak de kapitein, die een zeeman was in hart en nieren. »Wat heb je een landrot van den jongen te maken, als hij er geen lust in heeft. Dat geeft toch niets; zoodra hij kan, glipt hij er toch tusschen uit. En als iemand lust heeft, dat zie je aan mij zelf, kan hij op zee ook wel vooruitkomen. Wat je winkel betreft, ten eerste ben je zelf nog ver van oud en bovendien, daar zijn koopers genoeg voor als je er af wilt."

»Alles goed en wel, kapitein, maar als hij nu van de zee eens gauw zijn bekomst heeft"?

»Hoor eens Smith", sprak de ander, »ik wil je wat voorstellen. Als je jongen bepaald lust heeft, en anders niet, geef hem dan aan mij om voor hem te zorgen, dat er wat van hem groeit. Hij komt op mijn schip en ik geef je mijn woord, dat ik voor hem doen zal wat ik kan. Als 't goed gaat, zie je hem nog eens als kapitein terug. Je weet, ik ben een man van mijn woord."

Dat wist Smith, en ook dat hij zijn jongen, als die op zee moest, aan geen beteren dan aan zijn vroegeren kapitein kon toevertrouwen. Toch aarzelde hij nog, en beloofde eindelijk met zijn vrouw er over te zullen spreken. Den volgenden dag zou de zaak beslist worden.

Zooals gij begrijpen kunt viel de beslissing den ouders niet gemakkelijk. Wel hadden ook zij bespeurd dat het timmeren bij hun zoon niet veel gaf, wijl zijn hart meer op zee dan op het land was, maar aan den anderen kant wilden ze hem toch graag als welvarend kastelein eenmaal in den winkel zien staan. Evenwel 't vooruitzicht dat Walter nog wel eens kapitein kon worden — en waarom niet? — was ook heel verlokkend, en had vooral op vader groot vermogen. Hij bedacht nu, dat hij zelf wel lang leven kon, en na hem nog wel zijn vrouw, en dan was er immers ook nog zijn dochter, die desnoods de zaak kon waarnemen, en er een best bestaan in zou hebben. Kortom, na lang beraad kwam men er toe te besluiten, dat Walter althans één reis doen zou. Dit besluit werd den volgenden dag den kapitein meegedeeld, die zei: »Dat is heel verstandig. Over een maand wacht ik hem. Aan één reis is hij in elk geval niet bedorven."

Toen alsoo de kogel echter eenmaal door de kerk was, kreeg vader Smith spijt. Maar terugtrekken kon hij nu niet. Hij had echter ook geen lust zelf het groote nieuws aan Walter te vertellen, maar gaf in een kort briefje aan grootmoeder er bericht van, met verzoek het aan zijn zoon mee te deelen.

Met een schreeuw van blijdschap, die door heel het huisje weerklonk, ontving Walter de heuglijke tijding uit grootmoeders mond. Hij danste de kamer rond, op 't gevaar af de kopjes van het kabinet te werpen en tot grooten schrik van den grijzen kater, die aan zulke woeste zeden niet gewend, op de vlucht sloeg. »Hoezee! Ik ga varen! Naar zee!" riep Walter telkens weer uit alle macht. Grootmoeder liet hem wijselijk stil begaan. Doch toen hij wat tot kalmte was gekomen, sprak zij:

»Wel, mijn lieve jongen, 't doet me recht genoegen, dat ge zoo in uw schik zijt over hetgeen u wacht. God geve dat het ook wezenlijk tot uw heil moge wezen. Bedenk evenwel, dat, hoe prettig het zeevaren u ook toeschijnt, ge toch niet enkel voor uw genoegen op 't schip komt. Zal er onder Gods zegen iets goeds van u groeien, dan moet ge werken, zoo goed als hier.

»O dat wil ik ook wel grootmoe," sprak Walter, »als ik maar geen glaasjes behoef te spoelen, of rozen op te binden. He, zoo op het schip hier en daar te loopen en in den mast te klimmen, dat moet heerlijk wezen.

»Weet je dat wel zoo goed?"

»O, zeker, ik ben al zoo dikwijls in de haven p een schip geweest."

»Ja beste jongen, voor je pleizier. Dat is nog wat anders dan om er werk te doen. Denk maar eens aan dien jongen, waar ik je van verteld heb, die koetsier werd om het gemak en niet om het vak. Hij vond het rijden heel prettig, maar toen het erg koud werd en hard sneeuwde kreeg hij er genoeg van. Weet je nog wat hij werd?"

»O, ja, grootmoeder, koksjongen. Maar zoo zal ik zeker niet doen. Ik ben voor wind en sneeuw niet bang."

Grootmoeder zei maar niets meer. Op 't oogenblik was Walter zóó vervuld met het goede nieuws, dat hij voor niets anders ooren had. Ze liet hem dus maar voortredeneeren en jubelen en springen tot bedtijd toe. Toen die gekomen was gingen beiden ter rust. Doch Walter sliep dien nacht niet veel, en werd telkens wakker, louter uit pleizier. Nu, dat was te begrijpen.

HOOGENBIRK.

INGEZONDEN STUKKEN.

(Buiten verantwoordelijkheid van de Redactie.)

Geachte Redacteur!

Het is naar aanleiding van de onderteekening van het ingezonden stuk: »Onze catechisatie", dat ik u een weinig plaatsruimte verzoek.

De onderteekening was: W. (Fr.) v. d. P. en werd in de environs mijner woonplaats natuurlijk ingevuld: Wirdum (Friesland) van der Ploeg. Aldus werd ik dupe van de zucht, om zich achter het schild der anonimiteit te verbergen. Voor mij niet erg prettig! Waarom plaatst men niet voluit zijn naam, wanneer men iets in de bladen schrijft? Hoeveel misverstand heeft het teekenen met een enkele letter niet reeds veroorzaakt! Wanneer men in 't bijzonder of in 't algemeen in de bladen beschuldigingen uitspreekt, laat men dan ook de ridderlijkheid hebben, om met open vizier te strijden.

Het kan niet anders, of ieder, die weet dat de Ger. kerk alhier voor eenige weken een candidaat als herder en leeraar ontving, moet bij het lezen van bovengenoemd stuk denken aan Wirdum. Al de verwanten, vrienden en kennissen van onzen leeraar zien in het episteltje een ageeren tegen hem door ondergeteekende. Dit nu spijt mij te meer, daar Zijneerwaarde uitstekend catechetisch onderwijs geeft, hetwelk o. a. blijkt uit het steeds toenemend aantal catechisanten. Met dit schrijven hoop ik dan ook, M. de R., den indruk te geven:

1°. dat het stuk: »Onze catechisatie" in geen geval kan slaan op Wirdum (Friesland);

2°. dat ondergeteekende evenmin de auteur is van bedoeld stuk.

Tevens verzoek ik dringend aan den schrijver, dat hij zich niet verschuile, maar dat hij zich openbare, opdat een ieder wete wie hij is, en opdat aldus alle misverstand worde uit den weg geruimd.

Hiermede zal hij tevens aan alle andere gemeenten met de initialen W. (Fr.) een dienst bewijzen.

U dankende voor de opname, ben ik uw bestendige lezer

P. V. D. PLOEG,
Hoofd der Chr. school.

Wirdum (Friesland).

[Deze mededeeling is juist. Het stuk was *niet* van den heer v. d. Ploeg. RED.]

Gereformeerde Gezindheid.

Gereformeerde Kerken

BEROEPEN: Amersfoort A, M. Schuurman, te Alphen a/d Rijn. — Reeuwijk c. a., H. Thomas, cand. a/d V. U. te Hoogeveen. — Geldermalsen, Joh. S. Langen, te Oldebroek. — Capelle a/d IJsel, W. Hoogland, cand. a/d V. U. te Amsterdam. — Zaandam A, L. van der Valk, te Scheveningen A. — Veere, T. Bouma, te Doorn. — Velp, J. W. A. Notten, te Haarlem.

AANGENOMEN: Twijzel, G. J. Weijenberg, emer. pred. te Nijkerk a/d Veluwe.

BEDANKT: Koudekerke (Zeel.), J. Hania, te Oosterbierum.

Nederlandsche Hervormde Kerk.

BEROEPEN: Den Burg op Texel (toez.) S. Monsma, te Well. — Engelen en Empel, W. van Deursen, te Schagerbrug c. a. — Oudendijk c. a., G. Nijhoff, cand. te Farmsum. — Voorthuizen, D. van Popta, te Barneveld c. a. — Sleeuwijk, H. Visch, te Dalem en Vuren. — Zuilichem en Nieuwaal, J. C. S. Locher, te Birdaard. — Niezijl, W. H. van Heuven, te Niekerk. — Wijk aan Zee, J. A. Gerth van Wijk, te Bennebroek. — Alkmaar, F. J. Lot, te Bruchem. — Rhenen, J. Ph. Hattink, te Muiden. — Beekbergen, D. Cladder, te Schoonrewoerd. — Hennaard en Iltens, W. van der Bijtel, te Makkum en Kornwerd. — Vriescheloo (toez.), J. A. Broekers, te Molkwerum. — Eerbeek, G. van der Giesen, te Leusden. — Hall, P. de Haas, te den Hoek (bij Ter-Neuzen). — Willemsoord, A. Troelstra, cand.

AANGENOMEN: Rotterdam, C. B. Oorthuijs, te Katwijk aan Zee. — Fijnaart, J. Zweedijk te Noordeloos.

BEDANKT: Westerbork, G. Nijhoff, cand. te Farmsum. — Overschie, W. van Sloten, te Rouveen (gem. Staphorst). — Sloten, A. Troelstra, cand. — Rozenburg c. a., M. A. van Rhijn, te Wateringen. — Hasselt, J. van Heiningen, te Huizen (t Gooi). — Velzen, L. J. Blanson Henkemans, te Wolvega. — Vrouwepolder (cl. Middelburg), H. G. Rozenboom, te Eekerzee (cl Zierikzee). — Zeerijp, J. Broekers, te Molkwerum.

Advertentien.

L. G. WEISZ & Co.,
Commissionairs in Effecten,
Prinsengracht bij de Prinsenstraat,
No. 157,
AMSTERDAM.

Abonneert U op:
„HOLLAND's KERKBLAD"
dat zich, onder redactie van Ds. J. C. SIKKEL en Ds. W. F. A. WINCKEL, steeds in toenemende belangstelling mag verheugen.
Om het uitgebreid aantal lezers bijzonder geschikt voor advertentien.
Prijs per 3 maanden *f* 0.65, per jaar bij vooruitbetaling *f* 2.50.
Te ontbieden bij alle solide boekhandelaren en bij den uitgever
D. J. VAN DER LEE, Voorburg.

Door Huwelijk
biedt zich aan, tegen Mei of later, eene besch. eenv. Juffrouw, als **HUISHOUDSTER**. Goede getuigen staan ten dienste en van Geref. belijdenis. Brieven, lett. H., aan den boekhandelaar H. J. KOEBRUGGE, te *Winterwijk.*

Bij **J. H. DUNK**, te **Rotterdam**, **verscheen:**
TWEETAL PREDIKATIËN.
Des menschen leven en des Heeren goedertierenheid. (Ps. 103 : 15—18). — *Het einde des rechtvaardigen en des goddeloozen.* (1 Petrus 4 : 18), gehouden te *Monster*, op den eersten rustdag na het overlijden van Ds. G. KRAMER,
DOOR
P. A. E. SILLEVIS SMITT,
Predikant te Rotterdam.
40 bladzijden **30 cent**. **Tweede** druk.
Voor een liefdadig doel.

Alsmede **GEDENKZUIL** ter gedachtenis aan hetgeen God gedaan heeft voor en in de kerk des Heeren van **Rotterdam,** 1887—1897, 28 bladz. **15 cent.** Toespr. van Ds. LION CACHET, v. VEELO, VEDER en SILLEVIS SMITT. Beide alom te ontbieden.

Uitgave van de Vereeniging ter bevordering van Christelijke Lectuur.
Dr. D. P. ROSSOUW,
MEDEËRFGENAMEN VAN CHRISTUS.
Geschiedenis van de vervolgingen der Christelijke kerk.
3e stuk. Prijs f 2.70.
Prijs van het complete werk *f* 6.— ingenaaid; in fraaien stempelband *f* 7.50.
DE UITGEVER:
BOEKHANDEL,
Amsterdam. voorheen HÖVEKER & WORMSER.

Bij GEBRs. HUGE, te *Rotterdam*, zal, bij genoegzame deelneming, verschijnen:
DE BRIEF
van den H. Apostel Paulus aan die van Ephese verklaard en toegepast,
DOOR
PETRUS DINANT,
in zijn eerw. leven gelr. Bed. des Goddel. Woords te Rotterdam.
Compleet in 3 deelen *f* 12.50.
Prospectus en proefblad op aanvrage te bekomen.
De uitgevers garandeeren de inteekenaars, dat dit werk door hen binnen de eerstvolgende 10 jaren niet in prijs zal verminderd worden.

Theologische School
der Gereformeerde Kerken in Nederland.

In de maand Januari ontvingen we de volgende **Collecten:** Van de Gemeenten Voorburg *f* 12.80½, Nederhorst den Berg *f* 1.69, Velp A *f* 17.40, Naarden *f* 1.65, Bolsward A *f* 6.79, Bolsward B *f* 3.90, Makkum *f* 5.38½, Oosterend *f* 6, Wommels *f* 6.35½, Cubaard *f* 3.50, Wons *f* 5, Schraard *f* 4, Schettens *f* 3.98½, Exmorra *f* 0.82, Pingjum *f* 0.84, Gaast c.a. *f* 2.90, Piaam c.a. *f* 2.25, Andijk *f* 15, Opperdoes *f* 7.47, Monnikendam *f* 5.14½, Maassluis B *f* 34.80, Gouda A *f* 15.15, Antwerpen *f* 3.

Halve Collecten: Amsterdam B *f* 207.56½, Middelburg A *f* 10.72, Middelburg B *f* 7.55, Middelburg C *f* 12.97, Vlissingen A *f* 11.44, Vlissingen B *f* 8.78½, Serooskerke A *f* 4.47½, Serooskerke B *f* 5.40, Vrouwepolder *f* 2.50, Oostkapelle *f* 2.43½, Koudekerke *f* 9.97, Meliskerke 2.59½, Veere *f* 4.41½, Domburg *f* 1.72½, Grijpskerke *f* 6.17, Arnemuiden *f* 0.07½, St. Laurens *f* 1.20, O. en W. Souburg *f* 8.19½, Middelburg A *f* 7.02½, Middelburg B *f* 5.70, Middelburg C *f* 14.15, Vlissingen A *f* 8.90, Vlissingen B *f* 8.53½, Serooskerke A *f* 4.40, Gapingen *f* 1.17½, Vrouwepolder *f* 1.75, Oostkapelle *f* 2.11½, Koudekerke *f* 7.93, Meliskerke *f* 2.27, Veere *f* 2.75, Domburg *f* 2.18, Grijpskerke *f* 7.61½, Arnemuiden *f* 1.51, St. Laurens *f* 2.23½, O. en W. Souburg *f* 5.77½, Haarstrecht *f* 2.50.

6 Dec. Coll.: Amstelveen *f* 11.21, Velp B *f* 12.50, Steenwijk A *f* 5, Baambrugge *f* 10.45, Drachten *f* 11.50, Sas van Gent *f* 6.45½, Enkhuizen *f* 32.13, Medemblik *f* 4.76½, Marrum *f* 7.37, Bunschoten A *f* 39.04, Nieuwendijk bij Almkerk *f* 15.54, Katwijk a. d. Rijn *f* 16, *f* 64.90½, Bedum A *f* 27.06.

Giften: Door Dr. Hania te Oosterbierum uit busjes 1—2½ Centsvereeniging *f* 7.50; van G. K. Hz. te Zwartsluis *f* 2; van S. en J. te Sas van Gent *f* 20.

Voor de Uitbreiding: Groningen B *f* 32.21; Bedum B *f* 6.

J. NEDERHOED,
Penningmeester.

Middelstum, 15 Febr. 1897.

Bij **W. VAN OOSTEN,** te **Maasland,** verscheen de **4de druk:**
HANDLEIDING
bij het onderzoek der Bijbelsche Geschiedenis,
DOOR
J. LOCK.
Prijs. . . . . 25 Cent.
Na ontvangst van het bedrag wordt 1 Ex. **franco** toegezonden.

Vrije Universiteit.

Is dank ontvangen:
Voor de Vereeniging:
Aan Contributiën:

Door het Loc.-Comité te Rotterdam (2e storting) *f* 402.25; door den heer A. W. de Leeuw Jr. te Schoonrewoerd *f* 150; door den heer P. Pauw te Buiksloot *f* 15.50; door den heer J. van der Waals te Nijkerk a/d V. *f* 344; door den heer H. G. Rierink, uit Reeuwijk *f* 36.50; uit Sluipwijk *f* 6; samen *f* 42.50; door den heer D. Veerman te Boskoop *f* 101; door Ds. J. C. van Schelven te Dieren *f* 96; door den heer P. A. Zwart te Nijkerk (Fr.) *f* 6.50; door Ds. F. Drost te Vlaardingen *f* 123.80; van de Meisjesvereen. »Eben-haëzer" (3e en 4e storting) *f* 100, samen *f* 223.80; door den heer H. Bijkerk Rz. te Steenwijk *f* 39; door Ds. B. B. van den Hoorn te Domburg *f* 8; door den heer C. van Essen Mz. te Brandwijk *f* 47.75; door den heer J. Dingemanse te Gapinge *f* 5; door den heer J. W. Koning te Leiderdorp (afr.) *f* 4; door den heer A. B. H. Funcke te de Lemmer (1895) *f* 9, (1896) *f* 68; door den heer J. Caesar te Delfshaven *f* 72.75; per post ontvangen *f* 95.20; van den heer van V. te A. *f* 2.50.

Aan Collecten: (voor de Theologische faculteit).

Van de Geref. kerk te Augustinusga c. a. *f* 1.63; van idem te Buitenpost *f* 7.50; van idem te Burum *f* 6.50; van idem te Eestrum *f* 0.41; van idem te Gerkesklooster *f* 5.06; van idem te Kollum A *f* 3.41; van idem te Kollum B *f* 6; van idem te Kooten *f* 0.55; van idem te Oostermeer *f* 0.79; van idem te Twijzel *f* 1.19; van idem te Veenwoudsterwal *f* 1.54; van idem te Westergeert *f* 3.28; van idem te Terneuzen *f* 18.81; van idem te Leeuwarden B *f* 19.22; van idem te Zuilichem *f* 1.30; van idem te Aalst *f* 8.68; van idem te Geldermalsen *f* 2.20; van idem te Gameren *f* 5.74½; van idem te Well *f* 4.10; van idem te Bedum B *f* 5.25; van idem te Surhuisterveen (halve coll.) *f* 2.60; van idem te Oudega *f* 1.15; van idem te Ureterp *f* 1.35; van idem te Opeinde-Nijega *f* 1.90½; van idem te Boornbergum *f* 1.45; van idem te Drachten *f* 4.22; van idem te Delfshaven *f* 16.07½; van idem te Bozum *f* 5.88; van idem te Hijum *f* 3.47; van idem te St. Jacobi Parochie *f* 2; van idem te Bercum *f* 2.07; van idem te Anjum *f* 15.30; van idem te Blija *f* 6.69; van idem te Schiermonnikoog *f* 0.76½; van idem te Dokkum A *f* 8.87; van idem te Dokkum B *f* 28.04; van idem te Wanswerd *f* 23.50; van idem te Rinsumageest *f* 10.58; van idem te Ferwerd *f* 9.05; van idem te Hollum *f* 2.50; van idem te Murmerwoude *f* 4; van idem te O. Nijkerk *f* 5; van idem te Nijawier *f* 4.33; van idem te Holwerd *f* 6.38; van idem te Nes en Wierum *f* 4.75; van idem te Reitsum *f* 12; van idem te Ee *f* 8.85; van idem te Akkerwoude *f* 1.65; van idem te Houtum *f* 3.11; van idem te Lioessens *f* 6.33½; van idem te Paesens *f* 14.31; van idem te Diemen *f* 8.45; van idem te Raard *f* 3.70; van idem te Engwierum *f* 4.25; van idem te Leiden A *f* 25.43, nagift *f* 0.50, samen *f* 25.93; (halve collecten): van idem te Sassenheim *f* 9.76½; van idem te Rijnsburg *f* 10.20; van idem te Katwijk aan den Rijn *f* 7; van idem te Boskoop A *f* 1.75; van idem te Boskoop B *f* 7.29; van idem te Leiderdorp *f* 16.08.

Aan Schenkingen:

Door Ds. H. Hoekstra te Schiedam, van W. en M. te Lienden *f* 5; door 't Locaal Comité te Rotterdam: gecollecteerd *f* 2, *f* 5.75, *f* 1, *f* 1 en *f* 10, samen *f* 19.75; uit Wieringen *f* 2.47; door den heer C. van Essen Mz. te Brandwijk, uit Molenaarsgraaf *f* 1, van N. N. *f* 1.25, samen *f* 2.25; door den heer C. Steenhof, van de Ger. Jongel.-vereen. te Driebergen *f* 3.63; door den heer T. van Dijken te Den Boer *f* 2; door den heer L. de Vries Hz. te Groningen, van N. N. *f* 10; door Ds. H. van Dijk te Gaast, van M. B. *f* 1; door Ds. H. W. van Loon, van eene zuster *f* 70; door den heer W. Hovy, van G. P. *f* 5.

Voor de Medische Faculteit:

Door Ds. J. H. M. G. Wolf te Maasland van de Meisjesvereeniging (herplaatst) *f* 2.50; door Ds. F. Drost te Vlaardingen, van N. N. *f* 1; door Mej. Gez. v. d. Pauwett te Maassluis *f* 2.60; door den heer Ms. Luijendijk te Maaasluis van de Zondagsschoolvereeniging »Obadja" *f* 5; door het Locaal Comité te Rotterdam *f* 3; van Mej. Mojet te Delft *f* 5; gevonden in de collecte te Delfshaven *f* 1.

Voor het Studiefonds:

Door Mej. Gez. v. d. Pauwett te Maassluis *f* 15.86; door Ds. P. N. Kruyswijk te Kollum, van N. N. *f* 5; van Mejuffrouw Mojet te Delft *f* 15.

S. J. SEEFAT,
Penningmeester.

Hilversum.

P. VAN EIJK.
Firma JOHANNES KRAMER & Co.,
DAM 15—17, AMSTERDAM.
Koopen en verkoopen **EFFECTEN, diverse LOTEN** en vreemde **COUPONS.** Wisselen Gouden, Zilveren **MUNTEN** en vreemde Banknoten. Sluiten **PROLONGATIËN** en **BELEENINGEN.** Nemen gelden à **DEPOSITO** ½ pCt. onder de prolongatiekoers. Bedragen tot en met Duizend Gulden worden op vertoon terugbetaald.

Uitgave van den BOEKHANDEL, voorheen Höveker & Wormser
Dagen van Goede Boodschap
DOOR
Dr. A. KUYPER.
Deel I. In den Kerstnacht.
„ II. Oud- en Nieuwjaar.
Deel III. De Paaschmorgen.
„ IV. Op den Pinksterdag.
4 deelen ingenaaid f 3.60; in 4 fraaie stempelbanden f 5.60; elk deel afzonderlijk ingenaaid f 1.20; gebonden f 1.75.

ELECTRISCHE DRUKKERIJ, voorheen J. J. ARND & ZONEN.